

МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР

УДК 378.048.02

Майєр Н. В.,

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій,
Київський національний лінгвістичний університет,
n.maiier@knlu.edu.ua

ЗМІСТ І СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ТЕСТУВАННЯ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР» ДЛЯ ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ

У статті описано зміст і структуру навчальної дисципліни «Сучасні підходи до тестування в навчанні іноземних мов і культур» для професійно-методичної підготовки студентів спеціальності 014 Середня освіта спеціалізації 014.02 Середня освіта (мова і література) першого (бакалаврського) рівня освіти, які здобувають кваліфікацію вчителя іноземних мов. Сформульовано мету і завдання навчальної дисципліни, визначено форми організації навчального процесу (лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів). Навчальна дисципліна містить два змістових модулі – «Теоретичні основи лінгводидактичного тестування в навчанні іноземних мов і культур» й «Методика розроблення тестів і проведення лінгводидактичного тестування сформованості в учнів іншомовної комунікативної компетентності та її складників», у межах яких запропоновано тематику і зміст шести лекцій і семи практичних занять. Структура навчальної дисципліни відображає розподіл кількості годин, відведених для проведення лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів. Оволодіння студентами тестовою компетентністю як результат вивчення навчальної дисципліни перевіряється під час виконання модульної контрольної роботи (рубежний контроль) та заліку (підсумковий контроль). Модульна контрольна робота передбачає виконання та захист індивідуального проектного завдання, приклад якого наведено в статті. На заліку студенти демонструють методичні знання під час відповіді на теоретичні питання та методичні вміння в процесі виконання завдань на укладання тестів за заданими викладачем параметрами. У публікації також конкретизовано загальні та фахові компетентності, яких набувають майбутні вчителі в процесі вивчення навчальної дисципліни та програмні результати навчання. Запропоновані структура і зміст навчальної дисципліни можуть слугувати орієнтиром для викладачів у процесі розроблення робочої програми з урахуванням конкретних умов професійно-методичної підготовки майбутніх учителів іноземних мов.

Ключові слова: учитель іноземних мов; тестова компетентність; професійно-методична підготовка; навчальна дисципліна; середня освіта; студент бакалаврату; тестування.

Майєр Н. В.,

доктор педагогических наук, профессор,
профессор кафедры методики преподавания иностранных языков и информационно-коммуникационных технологий,
Киевский национальный лингвистический университет,
n.maiier@knlu.edu.ua

СОДЕРЖАНИЕ И СТРУКТУРА УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ «СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ТЕСТИРОВАНИЮ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ И КУЛЬТУРАМ» ДЛЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-МЕТОДИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ

В статье описаны содержание и структура учебной дисциплины «Современные подходы к тестированию в обучении иностранным языкам и культурам» для профессионально-методической подготовки студентов специальности 014 Среднее образование (язык и литература) первого (бакалаврского) уровня, которые получают квалификацию учителя иностранных языков. Сформулированы цель и задачи учебной дисциплины, определены формы организации учебного процесса (лекции, практические занятия, самостоятельная работа студентов). Учебная дисциплина состоит из двух содержательных модулей – «Теоретические основы лінгводидактического тестирования в обучении иностранным языкам и культурам» и «Методика разработки тестов и проведения лінгводидактического тестирования сформированности у учащихся иноязычной коммуникативной компетентности и её составляющих», в рамках которых предложена тематика и содержание шести лекций и семи практических занятий. Структура учебной дисциплины отображает распределение количества часов для проведения лекций, практических занятий и самостоятельной работы студентов. Овладение студентами тестовой компетентностью как результат изучения дисциплины проверяется в процессе выполнения модульной контрольной работы (рубежный контроль) и зачёта (итоговый контроль). Модульная контрольная работа подразумевает выполнение и защиту индивидуального проектного задания, пример которого представлен в статье. Во время зачёта студенты демонстрируют методические знания, отвечая на теоретические вопросы, и методические умения, выполняя задания на составление тестов в соответствии с параметрами, предложенными преподавателем. В публикации также конкретизированы общие и профессиональные компетентности, а также программные результаты обучения. Предложенные содержание и структура учебной дисциплины могут служить ориентиром для

преподавателей в процессе разработки рабочей программы с учётом конкретных условий профессионально-методической подготовки будущих учителей иностранных языков.

Ключевые слова: учитель иностранных языков; тестовая компетентность; профессионально-методическая подготовка; учебная дисциплина; среднее образование; студент бакалавриата; тестирование.

Maiier, Nataliia,

Habilitated Doctor of Pedagogy,
Full Professor of the Department of Foreign Language
Teaching Methods, Information and Communication
Technologies,
Kyiv National Linguistic University,
n.maiier@knl.u.edu.ua

**THE CONTENT AND STRUCTURE OF THE DISCIPLINE
“MODERN APPROACHES TO TESTING IN FOREIGN
LANGUAGE AND CULTURE EDUCATION”
FOR PROFESSIONAL METHODOLOGICAL TEACHER
TRAINING**

This article dwells on the content and structure of the academic discipline “Modern approaches to testing in foreign language and culture education” designed by the author for professional methodological training of Ukrainian Bachelor’s students majoring in foreign language secondary education. The aims and objectives of the suggested discipline are set up, the forms of educational process organisation such as lectures, practical classes, self-study work are defined. This academic discipline contains two content modules: “Theoretical bases of language testing in teaching foreign languages and cultures” and “Methodology of developing tests and carrying out foreign language testing of school students’ communication competence and its components”. The subject and content of six lectures and seven practical classes are described. The structure of the discipline “Modern approaches to testing in foreign language and culture education” reflects teaching and learning time allocation among lectures, practical classes, and autonomous work of students. The result of studying this discipline is students’ test competence. It is evaluated by means of completing the end-of-term work (module assessment) and course credit (summative assessment). The end-of-term work involves public presentation and defense of undergraduates’ individual project works, an example of which is given in this paper. To get credit, students should demonstrate their methodological knowledge while answering theoretical questions and methodological skills while performing test items designed by them according to the professional tasks given by the teacher. The article specifies general and professional competences acquired by pre-service teachers while their mastering of the discipline “Modern approaches to testing in foreign language and culture education” and their learning outcomes. The structure and content of the presented academic discipline can serve as a guide for university teachers for designing syllabi which consider specific conditions of professional methodological foreign language teacher training.

Key words: foreign language teacher; test competence; professional methodological teacher training; academic discipline; secondary education; Bachelor’s student; language testing.

Постановка проблеми. Реформування системи шкільної освіти України формує нові виклики щодо професійно-методичної підготовки студентів, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта на першому (бакалаврському) рівні та здобувають кваліфікацію вчителя іноземної мови. Результатом професійно-методичної підготовки має стати методична компетентність майбутнього вчителя іноземних мов і культур як його здатність ефективно розв’язувати методичні завдання в процесі реалізації практичних, освітніх, розвивальних, виховних цілей навчання з метою формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності та реалізації різних видів і форм контролю рівня її сформованості.

Однією з умов ефективного формування методичної компетентності, слідом за Дубаковим (Дубаков, 2015, с. 2578), вважаємо конструювання і реалізацію комплексної системи професійно-методичної підготовки, яка ґрунтується на принципах цілеспрямованості, цілісності, динамічності, взаємозв’язку теорії та практики, принцип доповнюваності. Погоджуємося з автором у тому, що засадничим ядром цієї системи і платформою, де формуються основні структурні компоненти методичної компетентності, є навчальна дисципліна «Методика навчання іноземних мов» (Дубаков, 2015, с. 2578). Під час вивчення цієї навчальної дисципліни студенти оволодівають базовими методичними знаннями і методичними вміннями щодо формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності та організації навчального процесу з іноземних мов у закладах загальної середньої освіти.

Методична компетентність «залежить від соціальних змін та тенденцій освітнього процесу з іноземних мов» (Дубаков, 2015, с. 2578) й у зв’язку з цим змінюється її компонентний склад (Майєр, 2016). Сучасні реалії і тенденції розвитку освіти в Україні, шкільної зокрема, вимагають розширення компонентів методичної компетентності за допомогою додавання до її складу проектної компетентності та тестової компетентності майбутнього вчителя іноземних мов і культур. Тому відповідно до логіки принципу доповнюваності (Дубаков, 2015, с. 2578) для формування зазначених компетентностей необхідно вводити до навчальних планів спеціальності 014 Середня освіта, спеціалізації 014.02 Середня освіта (мова і література) першого (бакалаврського) рівня спеціальні навчальні дисципліни професійної підготовки, у межах яких відбуватиметься цілеспрямоване формування окремих компонентів методичної компетентності майбутнього вчителя іноземних мов і культур, адже роз-

ширення змісту методичної підготовки за допомогою розробки і впровадження спеціальних навчальних дисциплін сприяє формуванню «методично конкурентоспроможного» (Дубаков, & Хильченко, 2014, с. 336) вчителя іноземних мов і культур.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розуміючи необхідність удосконалення й осучаснення змісту методичної підготовки майбутніх учителів іноземних мов і культур, науковці вдаються до обґрунтування її змісту та пропонують практичні шляхи його реалізації в контексті сучасної освітньої парадигми.

Структуру і зміст дисципліни «Проектна технологія навчання іноземних мов і культур учнів закладів загальної середньої освіти» для професійно-методичної підготовки майбутніх учителів (спеціальність 014 Середня освіта спеціалізації 014.02 Середня освіта (мова і література), перший (бакалаврський) рівень) до планування, організації, реалізації та контролю іншомовної проектної діяльності школярів обґрунтувала й описала Устищенко (Устищенко, 2018). Авторка визначила завдання дисципліни, вимоги до методичних знань і вмінь майбутніх учителів як складників їхньої проектної компетентності. Зміст дисципліни розкривається в чотирьох змістових модулях, у межах яких передбачено різні організаційні форми навчання — лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів у позааудиторний час. Розкрито також особливості рубіжного та підсумкового контролю навченості студентів. Для розвитку методичної компетентності студентів старших курсів навчання Казакова запропонувала програму спецкурсу «Теорія і методика навчання англійської мови для спеціальних цілей». В основних розділах програми розкриваються 1) теоретичні засади методики навчання іноземної мови для спеціальних цілей і 2) практичні аспекти навчання іноземної мови для спеціальних цілей у процесі профільного навчання на старшому ступені загальної освіти та в немовних закладах вищої освіти. Авторка конкретизує організаційні форми навчання, вимоги до знань і вмінь студентів, наводить приклади основних залікових завдань (Казакова, 2014). Особливості викладання дисципліни «Вступ до лінгводидактичного тестування» для підготовки фахівців зі спеціальності 7.030500 «Мова та література (англійська)» освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» були описані свого часу Романишином (Романишин, n.d.). Метою цієї дисципліни, зазначає автор, є «допомогти студентам розвинути критичне розуміння основних принципів і загальноприйнятої практики мовного

тестування й оцінювання» (Романишин, n.d.). Автор визначає основні завдання курсу, розкриває тематику лекцій та практичних занять, при цьому лекції мають на меті «ознайомити студентів з теоретичними положеннями тестування й оцінювання», а практичні заняття «покликані сформувати в майбутніх фахівців практичні навички та вміння складати тестові завдання різних форматів, оцінювати якість змісту завдань, укладених однокласниками» (Романишин, n.d.). Однак зміст та структура навчальної дисципліни для формування тестової компетентності в майбутніх учителів іноземних мов і культур, які здобувають освіту за першим (бакалаврським) рівнем залишаються невизначеними. Уточнення потребують також програмні результати навчання, які очікуються після вивчення цієї навчальної дисципліни.

Тому **мета статті** — описати зміст і структуру навчальної дисципліни «Сучасні підходи до тестування в навчанні іноземних мов і культур» професійно-методичної підготовки студентів спеціальності 014 Середня освіта, спеціалізації 014.02 Середня освіта (мова і література) першого (бакалаврського) рівня, які здобувають кваліфікацію вчителя іноземних мов.

Виклад основного матеріалу дослідження. Передумовами для вивчення навчальної дисципліни професійно-методичної підготовки «Сучасні підходи до тестування в навчанні іноземних мов і культур» є оволодіння студентами базовими методичними знаннями і вміннями з методики навчання іноземних мов і культур у закладах загальної середньої освіти, професійно-орієнтованими знаннями та вміннями в галузі інформаційно-комунікаційних технологій, дидактики, психології.

Мета викладання навчальної дисципліни «Сучасні підходи до тестування в навчанні іноземних мов і культур» полягає в ознайомленні майбутніх учителів з теоретичними засадами і методикою організації контролю іншомовної комунікативної компетентності в учнів закладів загальної середньої освіти з використанням тестових технологій, а також у формуванні методичних умінь аналізу, добору та самостійного розроблення тестів різних типів та видів і як результат — у формуванні в них тестової компетентності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Сучасні підходи до тестування в навчанні іноземних мов і культур» є: набути теоретичних знань про типи і види тестів у методиці навчання іноземних мов і культур; усвідомити роль і місце тестування в навчанні іноземних мов і культур учнів закладів загальної середньої освіти; оволодіти методичними

ми знаннями і вміннями аналізу, добору і самостійного розроблення тестів для контролю іншомовної комунікативної компетентності та окремих її складників; набути методичних знань та оволодіти методичними вміннями використання сучасних тестових технологій, інструментальних програм для створення електронних тестів з метою контролю іншомовної комунікативної компетентності та окремих її складників; розвинути професійно орієнтовану ІКТ-компетентність майбутнього вчителя іноземних мов і культур.

Формами організації навчального процесу з дисципліни, що розглядається, є такі:

1. Лекції (14 годин).

Мета: формування в студентів системи методичних знань з проблем лінгводидактичного тестування і методики тестового контролю іншомовної комунікативної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти.

2. Практичні заняття (16 годин, із них модульний контроль – 2 години).

Мета: обговорення теоретичних і практико-орієнтованих питань за темою заняття, презентація індивідуально виконаних професійно-методичних завдань у формі професійно орієнтованої рольової гри, їх аналіз; розвиток методичного мислення та методичної рефлексії.

3. Самостійна робота (30 годин).

Мета: поглиблення, розширення, деталізація методичних знань, набутих на лекціях та під час самостійного вивчення рекомендованої літератури; розвиток умінь критичного аналізу наукових, навчально-методичних джерел, чинних підручників з іноземних мов для учнів закладів загальної середньої освіти; розвиток методичного мислення; виконання практико-орієнтованих професійно-методичних завдань, формування і розвиток методичних умінь аналізу, добору і самостійного розроблення тестових завдань, зокрема електронних з використанням спеціальних інструментальних програм та інтернет-ресурсів.

Навчальна дисципліна «Сучасні підходи до тестування в навчанні іноземних мов і культур» містить **два змістових модулі:**

1. Теоретичні основи лінгводидактичного тестування в навчанні іноземних мов і культур.
2. Методика розроблення тестів і проведення лінгводидактичного тестування сформованості в учнів іншомовної комунікативної компетентності та її складників.

Розкриємо контент змістових модулів.

Змістовий модуль 1.

Теоретичні засади лінгводидактичного тестування у навчанні іноземних мов і культур

Мета: оволодіння майбутніми вчителями іноземних мов і культур теоретичними засадами лінгводидактичного тестування.

Основні проблеми: класифікація тестів з іноземних мов, електронне тестування іншомовної комунікативної компетентності та її складників, тестова компетентність вчителя і учня.

Основні поняття: лінгводидактичне тестування, лінгводидактичний тест, класифікація тестів, типи і види тестів, структура лінгводидактичного тесту і тестових завдань, головні характеристики лінгводидактичних тестів, етапи розроблення і використання лінгводидактичних тестів, електронне тестування, електронний тест.

Лекція 1. Класифікація тестів з іноземних мов

Поняття «лінгводидактичний тест». Класифікація лінгводидактичних тестів: основні типи і види. Стандартизований, нестандартизований і локально стандартизований тест з іноземних мов. Структура лінгводидактичного тесту. Основні вимоги до тесту з іноземних мов. Поняття «тестове завдання», його структура, вимоги до тестового завдання. Основні показники якості тесту. Основні етапи розробки і використання тестів. Переваги і недоліки тестових форм контролю в навчанні іноземних мов і культур.

Лекція 2. Електронне тестування іншомовної комунікативної компетентності та її складників

Поняття «електронний тест». Інструментальні програми, інтернет-ресурси для розроблення електронних тестових завдань. Переваги і недоліки використання електронного тестування для контролю іншомовної комунікативної компетентності та її складників. Засоби і прийоми гейміфікації в процесі розроблення електронних тестових завдань.

Лекція 3. Тестова компетентність учителя та учня

Поняття тестової компетентності вчителя іноземних мов і культур, тестової компетентності учня. Тестові знання і вміння учня. Тестові стратегії (стратегії до тестування, стратегії під час тестування, стратегії після тестування). Технологія роботи з тестом (етапи, діяльність учителя і учня). Навчально-тестовий портфель, його мета і зміст, прийоми роботи.

Змістовий модуль 2.

Методика розроблення тестів і проведення лінгводидактичного тестування іншомовної комунікативної компетентності та її складників

Мета: оволодіння майбутніми вчителями методичними вміннями розроблення тестів і проведення лінгводидактичного тестування іншомовної комунікативної компетентності та її складників.

Основні проблеми: об'єкти контролю, критерії оцінювання, основні види тестових завдань, етапи розроблення тесту і методика проведення тестового контролю мовних компетентностей; об'єкти контролю, критерії оцінювання, основні види тестових завдань, етапи розроблення тесту та методика проведення тестового контролю мовленнєвих компетентностей.

Основні поняття: об'єкти контролю, критерії оцінювання, види тестових завдань, тестовий контроль.

Лекція 1. Методика тестування іншомовних мовленнєвих навичок

Об'єкти контролю, критерії оцінювання, види тестових завдань, методика тестування мовних компетентностей (фонетичної компетентності, компетентності в техніці читання, компетентності в техніці письма, лексичної компетентності, граматичної компетентності). Переваги і недоліки тестових форм контролю мовних компетентностей. Особливості електронного тестування мовних компетентностей.

Лекція 2. Методика тестування іншомовних рецептивних умінь

Об'єкти контролю, критерії оцінювання, види тестових завдань, методика тестування іншомовних умінь аудіювання та читання. Переваги і недоліки тестових форм контролю рецептивних умінь. Особливості електронного тестування компетентностей в аудіюванні та читанні.

Лекція 3. Методика тестування іншомовних продуктивних умінь

Об'єкти контролю, критерії оцінювання, види тестових завдань, методика тестування іншомовних умінь говоріння та письма. Переваги і недоліки тестових форм контролю іншомовних продуктивних умінь. Особливості електронного тестування компетентностей у говорінні та письмі.

Формою *рубіжного контролю* є модульна контрольна робота. Модульна контрольна робота (визначається перед заліком) є складником семестро-

вого рейтингу і передбачає виконання та захист індивідуального проектного завдання. Наведемо приклад індивідуального проектного завдання.

Ви – майбутній учитель іноземних мов і культур. Розробіть електронний тестовий практикум для контролю вмінь аудіювання на матеріалі трьох аудіотекстів у межах циклу уроків з однієї теми (клас, тема, аудіотексти визначаються самостійно відповідно до вимог чинної навчальної програми з іноземної мови для закладів загальної середньої освіти). Довжина тесту до кожного аудіотексту – 8 тестових завдань різних видів.

Під час *підсумкового контролю*, формою якого є залік (складають студенти, які мають семестровий рейтинговий бал менше 60-ти балів), студенти демонструють володіння методичними знаннями з теоретичних питань. Методичні знання майбутніх учителів іноземних мов і культур перевіряються за результатами виконання практичного завдання на укладання тесту за визначеними викладачем параметрами.

Представимо структуру навчальної дисципліни професійно-методичної підготовки «Сучасні підходи до тестування в навчанні іноземних мов і культур» (Табл. 1).

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни «Сучасні підходи до тестування в навчанні іноземних мов і культур»

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	пз	срс
Змістовий модуль 1.				
Теоретичні засади лінгводидактичного тестування в навчанні іноземних мов і культур				
Тема 1. Класифікація тестів з іноземних мов	12	2	2	8
Тема 2. Електронне тестування іншомовної комунікативної компетентності та її складників	11	4	0	7
Тема 3. Тестова компетентність учителя та учня	2	2	0	0
Разом за змістовим модулем 1:	25	8	2	15
Змістовий модуль 2. Методика розроблення тестів і проведення лінгводидактичного тестування іншомовної комунікативної компетентності та її складників				
Тема 4. Методика тестування іншомовних мовленнєвих навичок	12	2	6	4
Тема 5. Методика тестування іншомовних рецептивних умінь	8	2	2	4
Тема 6. Методика тестування іншомовних продуктивних умінь	10	2	4	4
Разом за змістовим модулем 2:	30	6	12	12
Модульний контроль	5	-	2	3
Усього годин:	60	14	16	30

Умовні позначення до Табл. 1: л – лекції, пз – практичні заняття, срс – самостійна робота студентів.

Поділяючи думку Язикової (Языкова, 2012, с. 11), зазначимо, що в процесі підготовки до практичних занять і виконання практико-орієнтованих професійно-методичних завдань відбувається справжнє засвоєння знань, при цьому кожного разу студент отримує нові додаткові знання, завдяки чому відбувається переосмислення професійно-методичної діяльності, знання наповнюються новим змістом, що сприяє подальшому їх поглибленню та узагальненню. Наведемо тематику практичних занять:

Практичне заняття 1. Загальна характеристика лінгводидактичних тестів.

Практичне заняття 2. Методика тестування іншомовної фонетичної компетентності, компетентностей у техніці читання і техніці письма.

Практичне заняття 3. Методика тестування іншомовної лексичної компетентності.

Практичне заняття 4. Методика тестування іншомовної граматичної компетентності.

Практичне заняття 5. Методика тестування іншомовних рецептивних умінь.

Практичне заняття 6. Методика тестування іншомовних умінь говоріння.

Практичне заняття 7. Методика тестування іншомовних умінь письма.

Ефективність підготовки студентів до практичних занять зумовлена якісною методичною розробкою його змісту, починаючи з конкретизації питань, які потребують обговорення в межах конкретної теми. Особливе значення, наголошують науковці (Языкова, & Макеева, 2015, с. 124), слід приділити також добору навчальної і наукової літератури для самостійного опрацювання студентами і рекомендують при цьому керуватися такими критеріями: інформаційна насиченість, професійна значущість, науковий авторитет авторів. Рекомендована література є обов'язковою для вивчення і має відображати основні позиції науковців щодо проблеми, яка обговорюється на практичних заняттях, що значною мірою сприяє розвитку методичного мислення студентів. Література з окремих аспектів проблеми пропонується як додаткова і студенти можуть вивчати її вибірково.

Структура практичних занять є ідентичною для всіх тем і складається з переліку питань для обговорення і рекомендованої літератури до кожного з них, додаткової літератури для поглиблення методичних знань, професійно-методичних завдань для розвитку методичних умінь (Майєр, 2019), завдань для самоконтролю студентів за резуль-

татами оволодіння теоретичним і практико-орієнтованим навчальним матеріалом. Також до кожного практичного заняття пропонуються завдання трьох рівнів складності для індивідуальної роботи студентів. Для їх визначення ми керувалися запропонованими науковцями рівнями завдань (Кабанова, & Новиков, 2010). До першого рівня складності відносимо завдання для перевірки досягнення базових методичних знань. Другий рівень – це завдання підвищеної складності, але в межах програмного мінімуму навчальної дисципліни. У завданнях третього рівня складності труднощі виходять за межі мінімуму змісту навчальної дисципліни і передбачають самостійне формулювання студентами вимог до оволодіння методичними знаннями та методичними вміннями проектувати, організувати та реалізовувати тестовий контроль окремих складників іншомовної комунікативної компетентності.

Наведемо приклади індивідуальних завдань трьох рівнів складності до практичного заняття 3 з теми «Методика тестування іншомовної лексичної компетентності»:

Перший рівень складності

Назвіть критерії оцінювання іншомовних рецептивних і репродуктивних лексичних навичок.

Другий рівень складності

Охарактеризуйте типи і види тестів для контролю іншомовних рецептивних і репродуктивних лексичних навичок.

Третій рівень складності

Ви – майбутній учитель іноземних мов і культур. Сформулюйте методичні знання і методичні вміння, необхідні Вам для розробки тестів та організації тестування в учнів іншомовної лексичної компетентності. Заповніть таблицю:

Методичні знання	Методичні вміння

У процесі вивчення дисципліни «Сучасні підходи до тестування в навчанні іноземних мов і культур» формуються такі компетентності майбутніх учителів:

1. Загальні компетентності (Методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи програмні компетентності та програмні результати навчання, 2016, с. 49): здатність спілкуватися іноземною мовою; здатність навчатися та

самонавчатися; здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей; здатність працювати автономно; здатність застосовувати знання на практиці; здатність працювати в команді; знання і розуміння предметної галузі та розуміння професії; здатність до розроблення та управління проектами; навички використання інформаційно-комунікаційних технологій; здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми; здатність приймати обґрунтовані рішення.

2. Фахові компетентності: демонструвати розуміння основних понять і положень теорії лінгводидактичного тестування; здатність розуміти і використовувати дескриптори рівнів володіння іноземною мовою для укладання тестових завдань для різних ступенів навчання в закладах загальної середньої освіти; демонструвати знання об'єктів тестування і сучасних тестових технологій для контролю мовних видів іноземної комунікативної компетентності, характерні типи і види тестів; демонструвати знання об'єктів тестування і сучасних тестових технологій для контролю мовленнєвих видів іноземної комунікативної компетентності, характерні типи і види тестів; урахувати вимоги до тесту, дотримуватися етапів планування і підготовки тесту, його структури і характеристик у процесі самостійного створення тестових завдань; демонструвати знання специфіки оцінювання, опрацювання та інтерпретації результатів тестування; використовувати дидактичні можливості сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для укладання тестів і проведення електронного тестування; урахувати особливості тестової компетентності учнів, використовувати адекватні засоби та прийоми її формування; здійснювати добір навчального матеріалу для тестування з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей учнів; аналізувати, добирати і самостійно укладати тести для контролю іноземної комунікативної компетентності та окремих її складників; реалізовувати професійно орієнтовану інформаційно-комунікаційну діяльність щодо аналізу, добору та самостійного створення електронних тестів і проведення електронного тестування; оцінювати результати тестування учнів, проводити опрацювання та інтерпретацію результатів; застосовувати сучасні тестові технології для контролю

іноземних мовленнєвих навичок і мовленнєвих умінь у різних видах мовленнєвої діяльності; укладати тестові практикуми; укладати електронні тестові практикуми з використанням інструментальних програм та інтернет-ресурсів; методично коректно використовувати тестування як метод контролю.

Сформульовані цілі, завдання дисципліни, вимоги до володіння загальними і фаховими компетентностями повинні забезпечити такі *програми результати навчання*: здатність застосовувати знання і розуміння в галузі лінгводидактичного тестування сформованості в учнів іноземної комунікативної компетентності та її складників; здатність інтегрувати знання з методики навчання іноземних мов і культур, формувати судження на їх основі; здатність робити власні висновки і використовувати їх для формулювання знань і обґрунтувань під час спілкування з фахівцями в галузі тестології; здатність розв'язувати завдання лінгводидактичного тестування в нових і нестандартних ситуаціях; здатність визначати цілі тестового контролю на різних етапах навчання учнів іноземних мов і культур; здатність добирати навчальний матеріал для підготовки лінгводидактичних тестів з метою контролю й оцінювання іноземної комунікативної компетентності та її складників на різних етапах навчання; здатність здійснювати тестовий контроль й оцінювання навчально-стратегічної та лінгвосоціокультурної компетентностей на різних етапах навчання інтегровано з контролем мовних і мовленнєвих компетентностей; здатність застосовувати сучасні тестові технології для успішного та ефективного контролю й оцінювання іноземної комунікативної компетентності та її складників; здатність самостійно укладати лінгводидактичні тести, зокрема електронні з використанням спеціальних інструментальних програм та інтернет-ресурсів; здатність формувати тестову компетентність учнів; здатність оцінювати рівень сформованості власної тестової компетентності, проектувати і втілювати ефективну стратегію її розвитку; здатність навчатися самостійно й автономно.

Викладання навчальної дисципліни «Сучасні підходи до тестування в навчанні іноземних мов і культур» бажано планувати в сьомому семестрі, щоб у восьмому семестрі набуті методичні знання і вміння студенти реалізували в реальних умовах навчального процесу в закладах загальної середньої освіти під час педагогічної практики.

Результати дослідження. Сформульовані мета і завдання навчальної дисципліни «Сучасні підходи до тестування в навчанні іноземних мов і культур», визначені форми організації навчального процесу, конкретизовані контентні двох змістових модулів, тематика і зміст лекцій, теми практичних занять, форми контролю, загальні і фахові компетентності, програмні результати навчання можуть слугувати орієнтиром для викладачів у процесі укладання навчальної програми аналізованої дисципліни. При цьому, поділяючи думку Казакової, зауважимо, що залежно від умов навчання викладач має мобільно підходити до його планування, за необхідності розширювати і скорочувати його зміст, додаючи або вилучаючи деякі аспекти (Казакова, 2014, с. 142).

Перспективи подальших наукових розвідок убацьмаємо в теоретичному обґрунтуванні системи контролю й оцінювання сформованості тестової компетентності майбутніх учителів іноземних мов і культур.

ЛІТЕРАТУРА

- Дубаков, А. В. (2015). Формирование компетенции будущего учителя иностранного языка: содержательные и организационно-технологические аспекты. *Научно-методический электронный журнал «Концепт»*, 13, 2576-2580.
- Дубаков, А. В., & Хильченко, Т. В. (2014). Формирование методической конкурентоспособности будущих учителей иностранного языка в условиях модернизации высшего образования. *Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук*, 10, 336-341.
- Кабанова, Т. А., & Новиков, В. Н. (2010). *Тестирование в современном образовании*. Москва: Высшая школа.
- Казакова, О. П. (2014). Спецкурс «Теория и методика обучения английскому языку для специальных целей». *Вестник Российского университета дружбы народов. Серия «Русский и иностранный языки и методика их преподавания»*, 4, 140-145.
- Майер, Н. В. (2019). Професійно-методичні завдання для формування і розвитку методичних умінь як складника тестової компетентності майбутніх учителів іноземних мов і культур. *Науково-методичний журнал «Іноземні мови»*, 98(2), 39-46. <http://doi.org/10.32589/1817-8510.2019.2.169286>.
- Майер, Н. В. (2016). *Теоретико-методичні засади формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови*. (Дис. доктора пед. наук). Київський національний лінгвістичний університет, Київ.
- Рашкевич, Ю. М. (пер. з англ.). (2016). *Методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи програмні компетентності та програмні результати навчання*. Київ: ТОВ «Поліграф плюс».
- Романишин, І. М. (n.d.). *Особенности викладання дисципліни «Вступ до лінгводидактичного тестування» у професійній підготовці майбутнього вчителя іноземної мови*. Взято з <http://194.44.152.155/elib/local/426.pdf>.
- Устименко, О. М. (2018). Структура і зміст дисципліни «Проектна технологія навчання іноземних мов і культур учнів закладів загальної середньої освіти». *Науково-методичний журнал «Іноземні мови»*, 95(3), 23-34. <http://doi.org/10.32589/im.v0i3.142590>.
- Языкова, Н. В. (2012). *Практикум по методике обучения иностранным языкам*. Москва: Просвещение.
- Языкова, Н. В., & Макеева, С. Н. (2015). *Формирование методической компетенции учителя иностранного языка в университете*. Москва: Тезаурис.

REFERENCES

- Dubakov, A. V. (2015). Formirovanie kompetentsii buduschego uchitelya inostrannogo yazyika : soderzhatelnyie i organizatsionno-tehnologicheskie aspekty. *Nauchno-metodicheskiy elektronnyy zhurnal «Kontsept»*, 13, 2576-2580.
- Dubakov, A. V., & Hilchenko, T. V. (2014). Formirovanie metodicheskoy konkurentosposobnosti buduschih uchiteley inostrannogo yazyika v usloviyah modernizatsii vysshego obrazovaniya. *Aktualnyie problemyi gumanitarnyih i estestvennyih nauk*, 10, 336-341.
- Kabanova, T. A., & Novikov, V. N. (2010). *Testirovanie v sovremenom obrazovanii*. Moskva: Vysshaya. shkola.
- Kazakova, O. P. (2014). Spetskurs «Teoriya i metodika obucheniya angliyskomu yazyiku dlya spetsialnyih tseley». *Vestnik Rosciyskogo universiteta druzhbyi narodov. Seriya «Russkiy i inostrannyiy yazyiki i metodika ih prepodavaniya»*, 4, 140-145.
- Maiier, N. V. (2019). Profesiino-metodychni zavdannia dlia formuvannia i rozvytku metodychnykh umin yak skladnyka testovoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov i kultur. *Naukovo-metodychnyi zhurnal «Inozemni movy»*, 98(2), 39-46. <http://doi.org/10.32589/1817-8510.2019.2.169286>.
- Maiier, N. V. (2016). *Teoretyko-metodychni zasady formuvannia metodychnoi kompetentnosti u maibutnikh vykladachiv frantsuzkoi movy*. (Dys. doktora ped. nauk). Kyivskiy natsionalnyi lnhvistychnyi universytet, Kyiv.
- Rashkevych, Yu. M. (per. z anhl.). (2016). *Metodychni rekomendatsii dlia rozroblennia profiliv stupenevykh proqram, vkluchaiuchy proqramni kompetentnosti ta proqramni rezultaty navchannia*. Kyiv: TOV «Polihraf plus».
- Romanyshyn, I. M. (n.d.). *Osoblyvosti vykladannia dystsypliny «Vstup do lnhvodydaktychnoho testuvannia» u profesiinii pidhotovtsi maibutnoho vchytelia inozemnoi movy*. Retrieved from <http://194.44.152.155/elib/local/426.pdf>.
- Ustymenko, O. M. (2018). Struktura i zmist dystsypliny «Proektna tekhnolohiia navchannia inozemnykh mov i kultur uchniv zakladiv zahalnoi serednoi osvity». *Naukovo-metodychnyi zhurnal «Inozemni movy»*, 95(3), 23-34. <http://doi.org/10.32589/im.v0i3.142590>
- Yazykova, N. V. (2012). *Praktykum po metodyke obucheniya inostrannym yazykam*. Moskva: Prosveshchenye.
- Yazykova, N. V., & Makeeva, S. N. (2015). *Formyrovanye metodicheskoi kompetentsyy uchytelia ynostrannogo yazyka v unyversytete*. Moskva: Tezaurus.

Отримано 18.06.2019